

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2026 ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ'

ΕΠΑ.Λ. 22/09/2026

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1. α) Τα πέντε περιβαλλοντικά προβλήματα που αναφέρονται στην 1η παράγραφο είναι:

- Η χρήση εντομοκτόνων.
- Η καταστροφή των βιότοπων.
- Η ρύπανση.
- Η υπεραλίευση.
- Η κλιματική αλλαγή.

A1. β) Πρόσωπο που επικαλείται ο αρθρογράφος: Η θαλάσσια βιολόγος Ρέιτσελ Κάρσον (μέσω του φημισμένου βιβλίου της «Silent Spring» / «Σιωπηλή Άνοιξη»).

Η επίκληση στην αυθεντία χρησιμοποιείται για να προσδώσει κύρος, εγκυρότητα και επιστημονική τεκμηρίωση στον λόγο του αρθρογράφου. Ο συγγραφέας αξιοποιεί το έργο και τη φήμη μιας ειδικού επί των περιβαλλοντικών ζητημάτων προκειμένου να θεμελιώσει τη θέση του σχετικά με τη συνεχιζόμενη φίμωση και καταστροφή της φύσης, κάνοντας τον ισχυρισμό του πιο πειστικό στον αναγνώστη.

2η δραστηριότητα

A2. α) Θεματική περίοδος: «Οι απώλειες που υφίσταται... ανθρώπινο νου.»

Λεπτομέρειες: «Η ανθρώπινη γλώσσα είναι... πια το βάθος των ίδιων μας των λέξεων...»

Κατακλείδα: «...η γλώσσα χάνει τη λάμψη και τη ζωντάνια της.»

A2. β) i) «...η θλιβερή σιωπή της άνοιξης, χωρίς τα πουλιά της...»: Αναφέρεται στην απουσία της ζωής και των κελαηδημάτων λόγω της εξαφάνισης των ειδών από την ανθρώπινη παρέμβαση.

ii) «...καταδιώκονται ως την άκρη της σιωπής»: Δηλώνει τη σταδιακή εξαφάνιση, τον αφανισμό και τη στέρηση της φωνής (των ήχων) των θαλάσσιων οργανισμών (δελφινιών και φαλαινών) εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας.

iii) «Το σιωπητήριο που επιβάλλεται στα τροπικά δάση...»: Συμβολίζει την καταστροφή της βλάστησης και την εξαφάνιση των θεραπευτικών γνώσεων και των φωνών της φύσης στα δάση, τα οποία οδηγούνται σε απονέκρωση.

A2. γ)

- **«τρέχουμε σαν λαγοί»:** Κινούμαστε με μεγάλη ταχύτητα, τρέχουμε πανικόβλητοι ή σπεύδουμε να σωθούμε.
- **«βγάζουμε τα κάστανα απ' τη φωτιά»:** Αναλαμβάνουμε να φέρουμε εις πέρας μια δύσκολη, επίπονη ή επικίνδυνη αποστολή (συχνά για λογαριασμό άλλων).
- **«...κάθε φυτό έχει το δικό του «τραγούδι»...»:** Κάθε φυτολογικό είδος διαθέτει τη δική του μοναδική «φωνή», ιδιότητα, χρησιμότητα και «ταυτότητα» που ο άνθρωπος οφείλει να αφουγκραστεί και να σεβαστεί.

3η δραστηριότητα

A3.

Κειμενικό είδος: Ομιλία σε μαθητικό συνέδριο.

Ύφος: Σοβαρό, πειστικό, ευαισθητοποιημένο, με τόνο πρόσκλησης σε δράση.

Πρόσωπο: Α' πληθυντικό («εμείς», «να προστατεύσουμε») και γ' ενικό/πληθυντικό.

Προσφώνηση: Αξιότιμες κυρίες και κύριοι, αγαπητοί Σύεδροι συμμαθητές και συμμαθήτριες,

Πρόλογος: Συμμετέχω στο φετινό συνέδριο με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, φέρνοντας στον νου μου την εικόνα της «σιωπηλής άνοιξης» που περιγράφει η Ρέιτσελ Κάρσον. Σήμερα, η φύση γύρω μας σταδιακά χάνει τη φωνή της εξαιτίας της ανθρώπινης αλαζονείας, της ρύπανσης και της κλιματικής αλλαγής και απαιτείται άμεση αλλαγή.

Κύριο θέμα: Η σιωπή του φυσικού κόσμου δεν αποτελεί απλώς μια οικολογική απώλεια, αλλά άμεσο πλήγμα στον ίδιο τον ανθρώπινο νου και την πολιτιστική μας ταυτότητα. Ως νέοι άνθρωποι, δεν μπορούμε να παραμένουμε απαθείς θεατές αυτής της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Η προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι μια θεωρητική διακήρυξη, αλλά μια επιτακτική ανάγκη επιβίωσης. Οφείλουμε να αναλάβουμε δράσεις σε τοπικό και συλλογικό επίπεδο:

- Να περιορίσουμε το περιβαλλοντικό μας αποτύπωμα στην καθημερινότητα (ανακύκλωση, εξοικονόμηση ενέργειας, χρήση φιλικών προς το περιβάλλον μέσων).
- Να συμμετέχουμε ενεργά σε εθελοντικές δενδροφυτεύσεις και δράσεις καθαρισμού ακτών και γειτονιών.
- Να ασκήσουμε κριτική πίεση στους αρμόδιους φορείς για την αυστηρότερη προστασία των βιότοπων και των ελεύθερων χώρων.

Επίλογος: Συνάδελφοι Σύεδροι, ο πλανήτης μας δεν ανήκει σε εμάς· είμαστε απλώς φιλοξενούμενοι κρίκοι στην αλυσίδα της ζωής. Ας αποτρέψουμε τη «σιωπή» να γίνει μόνιμη πραγματικότητα. Ας υψώσουμε τη φωνή μας για να συνεχίσει η φύση να μιλάει, να τραγουδάει και να μας εμπνέει.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

B1. Στην πρώτη στροφή του ποιήματος, η ποιητική αποτύπωση αποκαλύπτει μια δραματική αντίθεση ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν της φύσης, στην οποία ο ανθρώπινος παράγοντας επιτελεί καταστροφικό ρόλο. Συγκεκριμένα, στο παρόν η φύση περιορίζεται ως «ταπεινό χορτάρι» ανάμεσα στις πλάκες των πεζοδρομίων, ενώ στο παρελθόν αποτελούσε μια ελεύθερη «ζούγκλα». Ο άνθρωπος προκάλεσε αυτή τη μεταμόρφωση αφαιρώντας της με δόλο όσα της ανήκαν δικαιωματικά.

2η δραστηριότητα

B2. α) Εικόνα: «Η χαλασμένη βρύση που στάζει αδιάκοπα στο / Νεροχύτη μας» (στίχοι 12-13 – συγκεκριμένη ακουστική και οπτική εικόνα του νερού που στάζει επίμονα).

Ειρωνεία: «Είναι ο ποταμός ο καταράχτης κι ο κατακλυσμός / Που δεν υπέκυψαν ποτέ στο κεντρικό μας δίκτυο / Υδρεύσεως» (ειρωνική ανατροπή της ανθρώπινης πεποίθησης ότι το πρόβλημα είναι μια απλή, τεχνική βλάβη).

Αντίθεση: «Το ταπεινό χορτάρι που φυτρώνει / Ανάμεσα στις πλάκες των πεζοδρομίων μας / Δεν είναι διόλου ταπεινό» (στίχοι 1-3 – η αντίθεση ανάμεσα στην επίπλαστη, φαινομενική εικόνα της αδυναμίας και της «ταπείνωσης» του χορταριού και στην πραγματική, ανυπότακτη φύση του).

Λειτουργία της εικόνας: Δημιουργεί μια οικεία, καθημερινή αίσθηση (ο ήχος και η εικόνα μιας βρύσης που στάζει), φέρνοντας τον αναγνώστη αντιμέτωπο με τη φαινομενικά ασήμαντη καθημερινότητα.

Λειτουργία της ειρωνείας: Αποδομεί την αλαζονεία του ανθρώπου, ο οποίος πιστεύει ότι τιθάσευσε τη φύση εγκλωβίζοντάς την σε τεχνητά δίκτυα ύδρευσης, ενώ η «βλάβη» αποδεικνύεται τελικά μια ακατανίκητη, κοσμική δύναμη (κατακλυσμός).

Λειτουργία της αντίθεσης: Αναδεικνύει το χάσμα ανάμεσα στην ανθρώπινη ψευδαίσθηση ότι έχει καταστείλει και περιθωριοποιήσει τη φύση (στα στενά πεζοδρόμια) και στη δυναμική, αλύγιστη πραγματικότητα του φυσικού κόσμου που διεκδικεί τον χώρο του.

B2. β) Τρία σημεία εμφάνισης του συμβόλου του νερού στην τελευταία στροφή:

- «Η χαλασμένη βρύση που στάζει αδιάπατα στο νεροχύτη μας»
- «Είναι ο ποταμός ο καταράχτης κι ο κατακλυσμός»
- «Είναι τα ύδατα που αμφισβητούν το διαχωρισμό τους απ' τη γη»

3η δραστηριότητα

B3. Στο ποίημα του Αργύρη Χιόνη η σχέση του ανθρώπου με τη φύση παρουσιάζεται ως μια σχέση βίαιης καταπίεσης, αλλοτρίωσης και αυταπάτης, γεγονός που επαληθεύεται και από τη δική μου εμπειρία ζωής. Ο άνθρωπος θεωρεί ότι έχει τιθαसेύσει και υποτάξει τη φύση, είτε φυλακίζοντάς την σε στενά πεζοδρόμια είτε αντιμετωπίζοντάς την επιδερμικά. Ωστόσο, το ποίημα αποκαλύπτει ότι η φύση δεν έχει νικηθεί, αλλά παραμονεύει και αντισταθμίζεται, έτοιμη να ανακτήσει τα δικαιώματά της. Η ποιητική αυτή απεικόνιση ανταποκρίνεται

πλήρως στα βιώματά μου μέσα στο σύγχρονο αστικό περιβάλλον. Ζώντας σε μια πόλη όπου το πράσινο περιορίζεται σε ελάχιστα, στριμωγμένα παρτέρια, διαπιστώνω καθημερινά την αποκοπή μας από το φυσικό στοιχείο. Παράλληλα όμως, η ίδια η φύση βρίσκει τρόπους να υπενθυμίζει την παρουσία της: τα αγριόχορτα που ξεπηδούν πεισματικά ανάμεσα στις πλάκες των πεζοδρομίων και τα ακραία καιρικά φαινόμενα επιβεβαιώνουν ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί τελικά να δαμάσει ολοκληρωτικά τη γη, καθιστώντας το ποίημα μια λυτρωτική υπενθύμιση σεβασμού προς αυτήν. Η φύση δεν τιθασεύεται οριστικά· αντίθετα, αποτελεί μια ζωντανή, ακατανίκητη δύναμη που μας καλεί να εγκαταλείψουμε την αλαζονεία μας και να επαναπροσδιορίσουμε τη στάση μας απέναντί της με σεβασμό.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Τα θέματα των φετινών επαναληπτικών εξετάσεων χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό απαίτησης και κριτικής σκέψης. Στο μη λογοτεχνικό κείμενο, η εστίαση στην οικολογική κρίση και στη «σιωπή» της φύσης απαιτούσε προσεκτική ανάγνωση και σύνθεση ιδεών, ιδιαίτερα στην παραγωγή λόγου (ομιλία). Στο λογοτεχνικό κείμενο, η αποκωδικοποίηση των μεταφορικών συμβολισμών του Αργύρη Χιόνη (χορτάρι, γάτα, βρύση) προϋπέθετε εξοικείωση με τη σύγχρονη ποίηση και την ικανότητα ερμηνείας λογοτεχνικών δεικτών.

Επιμέλεια Απαντήσεων: Τάσος Ζαρκάδης